

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αριθ. 24610/12

Ροδάνθη ΛΑΔΑ και λοιποί

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 6 Οκτωβρίου 2015 σε επιτροπή, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Khanlar Hajiyev, *πρόεδρος*

Julia Laffranque,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος, *δικαστές*,

και André Wampach, *βοηθός γραμματέα τμήματος*,

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω προσφυγή που κατατέθηκε στις 11 Απριλίου 2012,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που υποβλήθηκαν σε απάντησή τους από τους προσφεύγοντες.

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Ο κατάλογος των προσφευγόντων αναγράφεται στο συνημμένο παράρτημα. Αυτοί εκπροσωπούνται από την κυρία Μ. Φωτάδου, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας.

2. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους εντεταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρίες Κ. Νασοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Κ. Καραβασίλη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 28 Αυγούστου 2014, η αίτηση αναφορικά με την διάρκεια της διαδικασίας κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

A. Οι συνθήκες της προκείμενης υπόθεσης

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως αυτά εκτίθενται από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

4. Στις 3 Φεβρουαρίου 2003, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών μία αγωγή κατά του Δήμου Κηφισιάς, με την οποία αξίωναν το ποσό των 6.236,24 ευρώ που αντιστοιχούσε σε μη καταβληθέντα κατά τους προσφεύγοντες υπόλοιπα μισθών και αποζημιώσεων, καθώς και τόκους επί του ποσού αυτού.

5. Στις 29 Δεκεμβρίου 2005, το διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε την αγωγή τους (απόφαση αριθ. 15939/2005).

6. Στις 14 Ιουνίου 2006, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση κατά της απόφασης αυτής.

7. Στις 20 Ιουνίου 2007, το διοικητικό εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεσή τους (απόφαση αριθ. 2448/2007).

8. Την 1^η Οκτωβρίου 2007, οι προσφεύγοντες άσκησαν αίτηση αναίρεσης της πιο πάνω απόφασης.

9. Στις 17 Οκτωβρίου 2011, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 3232/2011). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2011.

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο

10. Ο νόμος 4055/2012, ο οποίος φέρει τον τίτλο «δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής», τέθηκε σε ισχύ στις 2 Απριλίου 2012. Τα άρθρα 53 έως 58 του πιο πάνω νόμου εισήγαγαν μία νέα αποζημιωτική προσφυγή στοχεύουσα στην επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης λόγω της αδικαιολόγητης διάρκειας της διοικητικής δίκης. Το άρθρο 55 § 1 ορίζει:

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας και εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, η οποία εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας αυτής. (...)»

ΑΙΤΙΑΣΗ

11. Επικαλούμενοι το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

12. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).».

Επί του παραδεκτού

13. Κατόπιν της έναρξης ισχύος του νόμου 4055/2012, η Κυβέρνηση προέβαλε ότι το τμήμα της προσφυγής που αφορά την διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία περατώθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2011, ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης αριθ. 3232/2011, πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 10). Σε ό,τι αφορά την υπόλοιπη διαδικασία, εκτιμά ότι η διάρκειά της δεν είναι υπερβολική για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

14. Σε ό,τι αφορά την διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όπως προκύπτει από την δικογραφία, η απόφαση αριθ. 3232/2011 του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου δημοσιεύθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2011, ήτοι λιγότερα από έξι μήνες πριν την 2^α Απριλίου 2012, δηλαδή την ημερομηνία της έναρξης ισχύος του νόμου 4055/2012, ο οποίος εισάγει, μεταξύ άλλων, υπέρ των διοικουμένων σε μία διαδικασία ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, μία νέα αποζημιωτική προσφυγή που πρέπει να ασκηθεί εντός έξι μηνών από την δημοσίευση μιας οριστικής απόφασης ενός δικαστηρίου ενώπιον του οποίου η διάρκεια της διαδικασίας φέρεται να ήταν υπερβολική (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 10). Έπεται ότι οι προσφεύγοντες θα μπορούσαν να ασκήσουν την αίτηση που προβλέπεται από τον νόμο αυτό προκειμένου να παραπονεθούν για την διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Υπό το φως της νομολογίας του στην υπόθεση *Τεχνική Ολυμπιακή Α.Ε.* και ειδικότερα των σκέψεων του Δικαστηρίου επί του πραγματικού της εν λόγω αποζημιωτικής προσφυγής (βλέπε *Τεχνική Ολυμπιακή Α.Ε. κατά*

Ελλάδας, αριθ. 40547/10, 1^η Οκτωβρίου 2013, § 58), το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι προσφεύγοντες ήταν υποχρεωμένοι από το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης να ασκήσουν την προσφυγή αυτή. Εξάλλου, σημειώνει ότι δεν υφίσταται εν προκειμένω κάποια εξαιρετική συνθήκη ικανή από την φύση της να απαλλάσσει τους προσφεύγοντες από την υποχρέωση να εξαντλήσουν αθυό το ένδικο μέσο.

15. Κατά συνέπεια, η αιτίαση των προσφευγόντων υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης αναφορικά με την διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

16. Σε ό,τι αφορά το τμήμα της αιτίαςης αναφορικά με την διάρκεια η οποία άρχισε στις 3 Φεβρουαρίου 2003 και περατώθηκε στις 20 Ιουνίου 2007, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς των προσφευγόντων και εκείνης των αρμοδίων αρχών καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Βασίλειος Αθανασίου και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 50973/08, 21 Δεκεμβρίου 2010).

17. Εν προκειμένω, όπως σημειώθηκε ήδη, το χρονικό διάστημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη εκτείνεται σε τέσσερα έτη και τέσσερις μήνες περίπου. Το Δικαστήριο σημειώνει ως προς τούτο ένα διάστημα έξι μηνών περίπου, ήτοι από τις 29 Δεκεμβρίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία η αγωγή των προσφευγόντων απορρίφθηκε από το διοικητικό πρωτοδικείο, μέχρι τις 14 Ιουνίου 2006, όταν άσκησαν έφεση κατά της απόφασης αυτής, το οποίο δεν μπορεί να καταλογιστεί στις αρμόδιες αρχές. Επίσης, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει περιόδους αδικαιολόγητης αδράνειας ή βραδύτητας σε ολόκληρη την διάρκεια της διαδικασίας που θα μπορούσαν να καταλογιστούν στην συμπεριφορά των εθνικών αρχών (βλέπε *Καραμπάτσου κατά Ελλάδας* [επιτροπή], αριθ. 40138/09, § 17, 27 Μαρτίου 2012).

18. Συνεπώς, αυτό το τμήμα της αιτίαςης το ελκόμενο από την διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί δυνάμει του άρθρου 35 §§ 3 α) και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 29 Οκτωβρίου 2015.

(υπογραφή)

André Wampach

Βοηθός Γραμματέα

(υπογραφή)

Khanlar Hajiyeu

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος των προσφευγόντων

1. Ροδάνθη ΛΑΔΑ, γεννηθείσα στις 04.03.1963, κάτοικος Αθηνών
2. Παναγιώτα ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, γεννηθείσα στις 08.02.1965, κάτοικος Αθηνών
3. Μαρία ΔΑΛΙΕΤΟΥ, γεννηθείσα στις 22.02.1955, κάτοικος Αθηνών
4. Παναγιώτης ΕΞΑΡΧΑΚΟΣ, γεννηθείς στις 01.01.1954, κάτοικος Αθηνών
5. Μαρία ΦΟΥΣΕΚΑ, γεννηθείσα στις 28.05.1971, κάτοικος Αθηνών
6. Σταυρούλα ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ, γεννηθείσα στις 13.01.1967, κάτοικος Αθηνών
7. Αθανασία ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ, γεννηθείσα στις 23.03.1973, κάτοικος Καματερού
8. Παντελεήμων ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ, γεννηθείς στις 07.09.1953, κάτοικος Αθηνών
9. Παναγιώτα ΚΑΡΑΝΤΖΑ, γεννηθείσα στις 31.05.1950, κάτοικος Αθηνών
10. Ιωάννα ΚΑΡΥΔΗ, γεννηθείσα στις 07.10.1967, κάτοικος Αθηνών
11. Καλλιόπη ΚΑΤΣΙΦΑΡΕΑ, γεννηθείσα στις 02.03.1973, κάτοικος Αθηνών
12. Αικατερίνη-Μαρία ΚΛΑΨΟΠΟΥΛΟΥ, γεννηθείσα στις 26.09.1965, κάτοικος Αθηνών
13. Βελούδω ΚΟΡΔΟΝΟΥΡΗ, γεννηθείσα στις 10.11.1971, κάτοικος Πύργου
14. Αλέξανδρος ΚΟΥΡΗΣ, γεννηθείς στις 17.10.1958, κάτοικος Αθηνών
15. Χαρίκλεια ΜΕΝΤΗ, γεννηθείσα στις 19.07.1968, κάτοικος Αθηνών
16. Κωνσταντίνος ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, γεννηθείς στις 17.09.1959, κάτοικος Αθηνών
17. Χαράλαμπος ΠΑΠΠΑΣ, γεννηθείς στις 13.03.1958, κάτοικος Χαλκίδας
18. Δημήτριος ΠΕΣΙΟΣ, γεννηθείς στις 11.05.1954, κάτοικος Αθηνών
19. Τριανταφυλλιά ΡΑΪΚΟΥ, γεννηθείσα στις 09.01.1965, κάτοικος Αθηνών
20. Κωνσταντίνος ΡΙΤΣΩΝΗΣ, γεννηθείς στις 24.06.1946, κάτοικος Αθηνών
21. Βασιλική ΣΚΥΡΙΩΤΗ, γεννηθείσα στις 15.06.1975, κάτοικος Αθηνών
22. Αλέξανδρος ΣΟΥΛΑΧΑΚΗΣ, γεννηθείς στις 24.08.1959, κάτοικος Αθηνών
23. Κωνσταντίνος ΤΖΩΡΤΣΟΣ, γεννηθείς στις 01.09.1965, κάτοικος Αθηνών

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 2015

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος